

Regionaalpoliitika uus väljakutse – kutseharidus

Pidasin märtsis kutsekoolis ettevõtjatega ümarlauda. Mina kurtsin kooli põhimuresid, et väga raske on leida elektri, IT ja mehhatroonika õpetajaid, riiklik õpilaste arvu järgi rahastamine paneb maakonnakoolid raskesse seisu jne. Ettevõtjad kuulasid ja olid nõutud.

Nende mureks on oskajate töötegijate puudus. Ja neid tegijaid nad koolilt just ootavadki. Jutt läks tasapisi regionaalpoliitikale.

Viljandis on tublid ettevõtjad, kes Eestis laiemaltki tuntud. Ja palka maksavad need ettevõtjad ka korralikult. Põhjuseks ikka asjaolu, et kui kodus tööliste palka ei maksa, lähevad nad ära Tallinna või hoopis välismaale.

Nii otsivadki meie ettevõtjad olukorrale lahendust. Tallinn on täna nagu ilus nõop kehva pintsa ees. Ja kui riiklikke abiprogramme vaadata, tundub valitsus ainult seda ühte nõopi särke hõõruvat, märkamata, et ülejäänud pintsak ka hoolt vajab.

Ettevõtjad töid näited, kus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kes Eestis erinevaid toetusrahastid – ka regionaalarengu rahastid – jaotab, eelistab maakondlikele väiksematele projektidele suuri. Põhjus lihtne – üht suurt projekti on lihtsam rahastada ja kontrollida kui kümme väiksemat. Või näide sellest, et väärtustatakse töökohtade loomist ja see on projektirahade eraldamise üks olulisemaid osi. Samas saamata aru, et ka pere loodud osatühi on riigile kasulik, kuigi nad uusi töökohti ei loo. See pere ei küsi sotsiaaltoetust ja mitte midagi tegemise asemel loob uusi väärtusi!

Ettevõtjad kolivad minema

Tõsiasi, et Nuias pole leida häid metallitöömehi või et Väandras ei jätku õmblejaid või et taludes pole leida töömehi, on vist kõigile üldteada. Et asjast sotti saada, peame üles otsima põhjuse, miks see nii on.

Esimene asi, mis täna pähe turgatab, on loosung "Vähem riiki".

Tarmo Loodus
Harrastusregionaalpoliitik

Selle edukas juurutamine on viinud meid olukorran, kus riigivõimu kolimine maakonnakeskustest Tallinna tuleb igal inimesel riigiga asjaajamiseks ise kinni maksta. Mõisaküla inimene peab haigekassaga aetava tõsise mure korral Viljandi asemel nüüd Tartusse sõitma.

Ettevõtja, kes äriregistriga suhtleb, saab seda teha aga Pärnus. Ja mina sõidan koolijuhina kooliasju lahendamaks Tallinna, kord Tartu, mitte aga 5 km kaugusel olevasse Viljandi maavalitsusse. Kohaletulek ikka oma kulu ja kirjadega!

Ja ettevõtjad ilma riigi soosinguta maapiirkonda naljalt ei lähe. Pigem kolivad ära. Heaks näiteks on pangad ja Eesti Post. Kaks asutust, mis igale inimesele olulised. Kuna enamik rahastid laekub inimeste pangavarvetele, on seda raha aeg-ajalt vaja pangast kätte saada. Või postisaadetised. Neile tuleb ju sisse järgi minna. Kuna kontori pidamine väikeses kohas pole rentaaabel, on needki tänaseks linnadesse ära kolinud. Ka pangaautomaadid. Ja lugege nende firmade kasumiumbreid – sadades miljonites! Meie endi arvelt! Aga elu maal? Ja regionaalpoliitika?

Siinkohal jääb üle kõva häälega hüüda – lõpetame tsentraliseerimise ja taastame riigi esindatuse maakondades ning loome tingimused, et ka olulised ettevõtjad maainimesi teenindaks.

Isamaaliidu arusaamine, et maakondades tuleb lõpetada harukondlik riigijuhtimine ning pööruda tagasi maakondlikule juhtimisele ehk kõik riigi hallatavad asutused maavalitsuse haldamisele, on inimese seisukohalt ainuõige – nii saab iga inimene vähemalt maakonnakeskuses kõik oma mured lahendatud. See on ri-

Nii nagu saajaastane muru, vajab Eestimaagi hoolivat kätt.

gile mõnevõrra kulukam, aga riik on ennekõike inimese jaoks. Mitte vastupidi. Olukorda parandab kindlasti ka riigi poolt pakutavate teenuste e-riigina kiire internetikeskkonda viimine.

Eesti regionaalpoliitika aluseks olgu kaasaegsed uuringud ja realistlik unistus.

Puudub pädev analüüs

Oleme pea aasta Euroopa Liidu liige. Täna räägime Rahvaliidu ministri saatusest tekkinud suhkruurahast. Peame rääkima

Ei aita europrojektid, kui pole inimest, kes töö ära teeb!

Meil oma regionaalpoliitika sisuliselt puudub, on rahastatavad projektid ELi maitse järgi. Kuna riigil puuduvad uuemad uuringud ja analüüsid, mis kajastaksid meie rahvastiku, tööhõu ja ettevõtluse olukorda avanenud Euroopa tingimustes, pole me võimelised koostama pikemaajalisi realistlikke prognoose 10-15 aasta peale. Ilma selleta ei saa aga luua regionaalpoliitikat, mis lähtub pikaajalisest arenguvisionist, elu võimalikkusest igas Eestimaa paigas.

Me vajame riiklikku regionaalpoliitikat, mis täiendab ja seostab omavahel riigis toimivaid harupoliitikaid. Vajame regionaalpoliitikat, mis tasakaalustab turujõududest johtuvaid negatiivseid tagajärgi. Vajame regionaalpoliitikat, mis tagab meie inimestele

vähemalt riiklike teenuste kättesaadavuse oma maakonnas. Et see nii juhtuks, vajame kolme asja:

1. Teadlastelt olukorda selgitavaid uuringuid ja analüüse, mis järgmise 10 aastaga juhtuda võib;

2. Regionaalpoliitika seadust, mis paneb erinevatele ministriumidele ja ametkondadele kohustuse iga seaduse ja määrusega arvestada inimese huvidega;

3. Kutsehariduse väärtustamist ehk tööinimeste koolitamist.

Ma olen koolidirektor ja ilma koolist pikemalt kirjutamata ma ei saa. Kogu taasiseseisvumise aja on räägitud kutsehariduse tähtsusest, peenelt öeldes prioriteetsest. Just räägitud, kui mõned erandid nagu Narva ja Võru välja jätta.

Need erandid aga kinnitavad nii minuga kohtunud ettevõtjate arusaamu kui prioriteetse tähtsust ennast – tänapäevase sisustusega, erineva tasemega haridust andvad koolid on ettevõtluse mootoriks selles piirkonnas. Ei aita europrojektid, kui pole inimest, kes töö ära teeb!

Isamaaliidu regionaalpoliitika seisukohad on vahvad! Oluline on, et oleme valmis ka neid ellu viima. Vähemalt riigikogus regionaalpoliitika seaduse arutamise juures on meie seisukohti vaja kaitsta. Peame olema julgemad oma heade ideede eest seistes. Seniks aga ilusat kevadeootust teile kõigile!

Vajame regionaalpoliitika seadust

Isamaaliidu suurkogu on vastu võtnud regionaalpoliitika aluse, mille üheks põhipunktiks on regionaalpoliitika seaduse vastuvõtmine Riigikogus. Isa-

maaliit on seisukohal, et riigipoolne tsentraliseerimine tuleb lõpetada, pidades kutseharidust regionaalpoliitika uueks väljakutseks.

Isamaaliidu regionaalpoliitika alused

Eesti regionaalpoliitika on ebaõnnestunud.

Eestis alates taasiseseisvumisest tehtav regionaalpoliitika pole andnud oodatud tulemusi. Erinevate regioonide arenguerinevused on loodetud vähenemise asemel suurenenud. Elu maal on täna kallim kui elu Tallinnas või Tartus, eluks vajalikud teenused on inimestest kaugenud. Loosung "Vähem riiki" on viinud olukorran, kus

riigivõimu tsentraliseerimine tuleb igal inimesel riigiga asjaajamiseks ise kinni maksta.

Me vajame riiklikku regionaalpoliitikat, mis täiendab ja seostab omavahel riigis toimivaid harupoliitikaid ja tasakaalustab turujõududest johtuvaid negatiivseid tagajärgi. Vajame regionaalpoliitikat, mis tagab meie inimestele vähemalt riiklike teenuste kättesaadavuse oma maakonnas.

Eesti regionaalpoliitika aluseks peab saama tegelikkuse tunnetamine

Eesti vajab regionaalpoliitikat, mis lähtub pikaajalisest arenguvisionist, elu võimalikkusest igas Eestimaa paigas.

Regionaalpoliitika väljatöötamisel peame esmaseks põhjapanevaid uuringuid ja analüüse, mis kajastavad siseriiklike

arenguid ja Eesti Euroopa Liiduga liitumise järel tekkinud avatud majandusruumi olukorda. Nende põhjal suudame tõsemalt prognoosida Eesti arenguid 10-15 aastat ette, luua oma visiooni ja selge tegevuskava selle saavutamiseks.

Edu aluseks pikaajalised kokkulepped

Koostööd ja koordineeritud tegevust vajame arengute kavandamisel ja ühist planeerimistegelust kõigil tasanditel – nii kohalike omavalitsuste, maakonna kui riigi tasandil.

Õnnestumise eelduseks on erakondade vahelised kokkulepped ja riigimehelik koostöö regionaalpoliitiliste probleemide teadvustamisel, lahendite väljatöötamisel ja elluviimisel.

Vajame regionaalpoliitika seadust

Erakondadevaheline koostöö regionaalpoliitika väljatöötamisel peab meid viima regionaalpoliitika seaduse vastuvõtmise ja selle ellurakendamiseni. Seaduse täitmisel väheneb päevapoliitika osakaal ja kasvab pikaajaliste programmide osakaal.

Seadus kehtestab selged pädevused ja tööjaotuse erinevate ministriumide, ametkondade ja regionaalsete ning omavalitsuslike organisatsioonide vahel. Iga riigikogus menetletav õigusakt peab lähtuma regionaalsetest huvidest.

Taastame maakonnas riigi esindatuse

Isamaaliit peab õigeaks lõpetada maakondades harukondlik riigijuhtimine ning pööruda tagasi maakondlikule juhtimisele – kõik riigi hallatavad asutused ühendada maavalitsuse haldamise alla.

Peame oluliseks, et kõik riigi poolt pakutavad teenused on kättesaadavad vähemalt maakonnatasandil. E-riigina peame oluliseks riigi poolt pakutavate teenuste kiiret internetikeskkonda viimist.

Õnnestumine nõuab rahastamist

Isamaaliit ei pea õigeaks, et oleme regionaalpoliitika rahastamise jätnud suure osas Euroopa Liidu kanda. Riik peab eraldama piisavalt vahendeid regionaalset arengut suunava seadusandluse tegelikuks ellurakendamiseks. Riik peab tõstma ko-

halike omavalitsuste tulubaasi 5% SKP-st.

Kiiresti tuleb lõpetada projektipõhiste meetodite rakendamine pikaajaliste ning kooskõlastatud kavade elluviimisel. Sellised kavad vajavad kindlat rahastamist.

Uus väljakutse – kutseharidus

Täna ei piira ettevõtluse ja maaelu arengut mitte raha, vaid töökatte puudus. Vajame erineva tasemega ettevalmistatud oskustöölisi. Selleks peame muutama oma hariduspoliitikat ja väärtustama kutseõpet.

Isamaaliit on seisukohal, et uute töökohtade loomine on või-

malik juhul, kui me loome igas maakonnas tänapäevase kutsehariduskeskuse, mis tagab paikonnale vajaliku kvalifitseeritud tööhõu ettevalmistamise – oskustöölise olemasolu on ettevõtluse arengu nurgakivi. Ettevõtluse areng aga on just regiooni areng.

Sotsiaaldemokraatia ja usaldusväärsus?

Tuntud sotsiaaldemokraadi Karin Saksa ettepanek kehtestada kõikidele emadele ühtne Eesti keskmisega võrdne emapalk pahasdas nii lapseootel emasid kui ka poliitilisi jõude riigikogus.

Seda ka põhjusega, sest mis riigi poolt lubatud, ei tohi enam nii kergelt muuta. Pannakse ohtu ju emade kindlustunne tuleviku osas ning sellega kogu Eesti rahva tulevik. Kuidas me saame tagada oma riigile kodanike jätkuva pealekasvu, tehes samas kõik selleks, et neid kodanikke juurde ei tekiks?

Loomulikult ei sünnitata lapsi raha pärast – lapsed sünnivad armastusest. Kuid tihti peale napib

peredel kindlustunnet – ning siinkohal peabki riik abiks olema.

Toon siinkohal lihtsa näite: võttes pangast eluasemelaenu, peab inimene tõestama oma usaldusväärst, esitades eelneva kuue kuu teenistuse kohta palgatõendi ning andes allkirja, seob ta end pangaga peaaegu kolmandikuks eluks – ca 20 aastaks. Ning võetud kohustusi tuleb täita – täpelt. Seda, mida pank nõuab inimeselt, ei või samas inimene nõuda riigilt: riik võib muuta lubadusi oma kohustuste osas,

Anna-Greta Gutman
Noor ema

inimene aga mitte. Sotsiaaldemokraatide ettepanek kõigutas tulevaste emade kindlustunnet – mis saab edasi? Õigustatult tekkis neil küsimus – kas ma saan kindel olla, et riik ikkagi oma sõna peab? Kuidas ma saan arvestada riigi kui usaldusväärse partneriga? Ega ilmselt saagi – valitsused vahetuvad tihti ning seega ka erinevate koalitsioonide prioriteedid. Kuid eesmärk võiks olla kõikidel parteidel ikkagi üks – saagu meid, eestlasi, palju.

Siinkohal ei pane ilmselt enam imestama erinevate uuringute tulemused, kus üha enam inimesi ei taha valima minna ning poliitilised parteid on mitteusaldatavuse osas nimekirja eesotsas.

Mis on loo moraal: me peame süvendama oma riigi kodanikes usaldust riigi vastu, mitte seda kahandama. Ning muidu suhteliselt mõistlike sotsiaaldemokraatide ettepanek mõjub just kodanike kindlustunnet vähendavalt, kõigutades kogu riigi usaldusväärst.

Selle asemel, et tegeleda emapalga ümber jagamisega, tuleks lastetoetust tõsta 1000 kroonile kuus.